

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข: กรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลจันทรัตน์

Guideline of Learning Activities Based on Happiness School Concepts: A Case Study of Anuban Chantarat School

รัชพร คำไสย¹, ปริญา ปริพุด²

Taratcharaporn Kamsai¹, Pariya Pariput²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษา สังเคราะห์ และประเมินคุณภาพของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข (2) ศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรในโรงเรียนต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข กลุ่มเป้าหมายได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เป็นผู้ประเมินแนวทางการจัดกิจกรรม และบุคลากรในโรงเรียนได้แก่ คณะกรรมการบริหาร จำนวน 7 คน คณะครูและบุคลากร จำนวน 35 คน รวมจำนวน 42 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ โรงเรียนอนุบาลจันทรัตน์ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขโดยผู้เชี่ยวชาญ และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข จำนวน 13 ข้อ มีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.968 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า

1. แนวคิดโรงเรียนสร้างสุข ประกอบด้วย 5 ฐานคิดคือ(1) ความรู้ด้านการบูรณาการเทคโนโลยีในการสอนเนื้อหาวิชาเฉพาะ(TPACK)(2) แนวการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา(CLIL)(3) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (CBL) (4) การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (PBL) และ (5) กระบวนการจัดศึกษา โดยมีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ PROM model มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นวางแผน (P: Plan) (2) ขั้นเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง (R: Real life) (3) ขั้นปฏิบัติงาน (O: Operation) (4) ขั้นตรวจสอบ ปรับปรุงและสะท้อนผล (M: Monitor) ซึ่งจากการประเมินคุณภาพของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขโดยผู้เชี่ยวชาญ มีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.90)

2) บุคลากรในโรงเรียนมีความพึงพอใจต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.55)

คำสำคัญ: โรงเรียนสร้างสุข แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

¹ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลจันทรัตน์ จังหวัดกาฬสินธุ์

² อาจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

¹ Director of Anuban Chantarat School, Kalasin province

² Ph.D., Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

Abstract

The purpose of this research were to (1) study, summarize and evaluate guideline for learning activities of the happiness school. (2) study the satisfied of guideline for learning activities of the happiness school. Purposive sampling for target groups include 3 expert for evaluate guideline for learning activities and 42 person which 7 the Executive Committee and 35 teachers of Anuban Chantararat School, Kalasin Province, under The Office of the Private Education Commission Ministry of Education . Research Method were studying the documents to define the concept and operation of the happiness school. In the first semester of the academic year 2018. Data were analyzed using mean values. Standard deviation and percentage. The results of the research were as follows:

1. The concept of the happiness school was composed of 5 concepts: (1) Technological Pedagogical and Content Knowledge:TPACK) (2) Content and Language Integrated Learning (CLIL) (3) Community-Based Learning (CBL) (4) Problem-Based Learning (PBL) and (5) Jitsuksa system. The learning activities based on happiness school concept was “The PROM model” had 4 stages, including: (1) planning (P: Plan) (2) Learning from the experience with real life or real situation (R: Real life) (3) advanced practitioners (O: Operation) (4) M: Monitor and reflection in their learning. The model had IOC according 0.67-1.00 and appropriate at high level ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.90)

2. The satisfaction with the guideline for learning activities of the happiness school at the high level ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.55)

Keywords: Happiness school, Guideline for Learning activity

บทนำ

การเรียนการสอนที่เน้นการทดสอบและมาตรฐาน (Testing and Standard) หรือเน้นเนื้อหา มากกว่ากระบวนการเรียนรู้ (How to Learn) ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองได้ เพราะผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมรับผิดชอบการเรียนรู้ ไม่รู้วิธีเรียน จึงไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ (ปริญา ปริพัฒ, 2559: 1) ดังนั้น นักการศึกษา จึงต้องปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน เน้นให้ผู้เรียน มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง โดยกำหนดเป้าหมาย ใช้กลวิธีในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเป้าหมายการเรียนรู้ การงาน บริบทและแหล่งการเรียนรู้ ตลอดจนสามารถตรวจสอบความก้าวหน้า

หรือปรับเปลี่ยนกลวิธีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้ แล้วนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (Stein, 2001: 49) ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sense of Belonging) สามารถกำกับ การเรียนรู้ (Self-regulation) ด้วยตนเอง เกิดเป็น การเรียนรู้ที่มีพลัง (Walker, 2011: 2-4 ; Bray and McClaskey, 2015: 165) สอดคล้องกับ การจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ปี 2560-2579 ที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนทุก ช่วงวัย ให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข อันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคม

และประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ฉะนั้น จึงจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียน มีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลก ที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) เป็นทักษะสำคัญที่ส่งผล ให้ต้องมี การเปลี่ยนแปลง การจัดการเรียนรู้ จึงต้องก้าวข้าม “สาระวิชา” ไปสู่การเรียนรู้เพื่อให้เกิด “ทักษะ” ซึ่งครูจะเป็นผู้สอนไม่ได้ แต่ต้องให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วย ตนเอง โดยครูจะออกแบบการเรียนรู้ฝึกฝนให้ตนเองเป็นโค้ช (Coach) และ อำนาจความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้แบบ PBL (Problem-Based Learning) ของนักเรียน ซึ่งสิ่งที่เป็นตัวช่วยของครูในการจัดการเรียนรู้คือ ชุมชนการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ (Professional Learning Community ; PLC) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 1-45 ; ภาศึเพื่อการศึกษาไทย, 2561: 6-9)

โรงเรียนอนุบาลจันทรัตน์ อำเภอสทลขันธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ กระทรวงศึกษาธิการ เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นเตรียมอนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปัจจุบันมีผู้รับใบอนุญาต 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน และคณะกรรมการบริหารโรงเรียน จำนวน 7 คน มีนักเรียนจำนวน 734 คน ครูและบุคลากร จำนวน 48 คน จากการรายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560 พบว่า มีสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ดังนี้ 1) เน้นการท่องจำมากกว่าการปฏิบัติจริง 2) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ไม่เป็นปัจจุบัน 3) เนื้อหาสาระในการจัดการเรียนการสอน ส่วนมากใช้หนังสือเพียงเล่มหนึ่งเล่มใดเป็นหลัก 4) ใช้วิธีการสอนที่เน้นการบรรยาย 5) มีการใช้สื่อ การจัดการเรียนการสอนที่น้อยมาก 6) วิธีการวัดผลประเมินผลเน้นความรู้ความจำเป็นส่วนใหญ่ และ 7) ไม่ใช้

เทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือสิ่งที่เน้นอำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอน ส่วนพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียนพบว่า 1) เบื่อการจดและการท่องจำ 2) อยากรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัว 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ต่ำในทั้งระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และระดับโรงเรียน 4) นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนการสอน และ 5) ขาดความกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้และเรียนรู้ไม่เต็มศักยภาพ (โรงเรียนอนุบาลจันทรัตน์, 2560: 18-20)

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนจึงสนใจศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขจากแนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้นให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์แผนการศึกษาแห่งชาติที่ว่า คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิต อย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. ศึกษา สังเคราะห์ และประเมินคุณภาพของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข
2. ศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรในโรงเรียนต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข

กลุ่มเป้าหมาย

ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย

1. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เป็นผู้ประเมินคุณภาพแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข
2. บุคลากรในโรงเรียนอนุบาลจันทรัตน์ อำเภอสทลขันธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหาร

จำนวน 7 คน คณะครูและบุคลากร จำนวน 35 คน รวมจำนวน 42 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ความพึงพอใจ

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข นำมาสังเคราะห์ เพื่อกำหนดแนวคิดและดำเนินงานโรงเรียนสร้างสุข ประกอบด้วย 5 ฐานคิด ดังนี้

1) ความรู้ด้านการบูรณาการเทคโนโลยีในการสอนเนื้อหาวิชาเฉพาะ (TPACK) เป็นกรอบแนวคิดที่ พยายามชี้ให้เห็นถึงธรรมชาติขององค์ความรู้ที่ผู้สอนต้องมีการผสมผสานเทคโนโลยีเข้ากับการสอน ซึ่งเป็นการ ต่อยอดจากแนวคิดของชูลแมน (Lee Shulman) เรื่องความรู้ด้านการบูรณาการการสอนเนื้อหาเฉพาะ (Pedagogical Content Knowledge – PCK) โดยกรอบแนวคิดนี้ มีการนำเสนอ อธิบาย แสดงตัวอย่าง เปรียบเทียบ หรือสาธิตเนื้อหาอย่างใดอย่างหนึ่งให้ ผู้อื่นสามารถ เข้าใจได้ง่าย และ หลากหลายซึ่งเป็นเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของเนื้อหาและธรรมชาติของผู้เรียน (คณะศึกษาศาสตร์, 2561:1)

2) แนวการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา(CLIL)ย่อมาจาก Content and Language Integrated Learning หมายถึง แนวการสอนแบบบูรณา การเนื้อหาและภาษา ซึ่งไม่ใช่วิธีการสอนภาษา หรือวิธีการสอนเนื้อหาวิชาเพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่เป็นวิธีการสอนแนวใหม่ที่ผสมผสานทั้งการสอนภาษา และการสอนเนื้อหาเข้าด้วยกัน วิธีการสอนในลักษณะนี้มีความคล้ายคลึงกับการเรียนการสอนแบบสองภาษา หรือหลักสูตรการเรียนสองภาษา (Bilingual Education) ที่มีการใช้อย่างแพร่หลายในหลายประเทศรวมทั้งในประเทศไทยด้วย นอกจากนี้แนวการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาและภาษายังมีต้นกำเนิดจาก

ทฤษฎีการสอน เดียวกันกับการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหา (Content-based Language Teaching) และการสอนภาษาอังกฤษ ในฐานะภาษาเพิ่มเติม (English as an Additional Language: EAL) แต่สิ่งที่ทำให้แนวการสอนแบบบูรณา การเนื้อหาและภาษามีความแตกต่างจากวิธีการสอนข้างต้นคือแนวการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาและภาษาเป็นวิธีการสอนที่มีเนื้อหารายวิชาเป็นตัวขับเคลื่อนและเป็นตัวกำหนดทักษะและความรู้ของบทเรียน นั่นคือ “เนื้อหาวิชา” เป็นเนื้อหาหลักของบทเรียนหรือเรียกว่าการบูรณาการแบบเข้ม (Strong CLIL) ในขณะที่ วิธีการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาและวิธีการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาเพิ่มเติมสิ่งที่เป็นตัวกำหนดทักษะ ความรู้ของบทเรียนคือภาษานั้นคือ “ภาษา” เป็นเนื้อหาหลักของบทเรียน(คณะศึกษาศาสตร์, 2561: 9-10)

3) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (CBL) การเรียนรู้แบบใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ Community Based Learning (CBL) คือการจัดการ เรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการ เรียนรู้จากการได้ปฏิบัติงานจากสถานการณ์จริงของชุมชน community-based learning คือ การเรียนรู้ จากชุมชน เช่น การไปศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์, วัฒนธรรม, การทำมาหากิน, หัตถกรรม, การศึกษาพยาบาล แบบพินบ้านจากบุคคล และองค์กรในชุมชนนอกเหนือไปจากการเรียนในโรงเรียน (คณะศึกษาศาสตร์, 2561: 25)

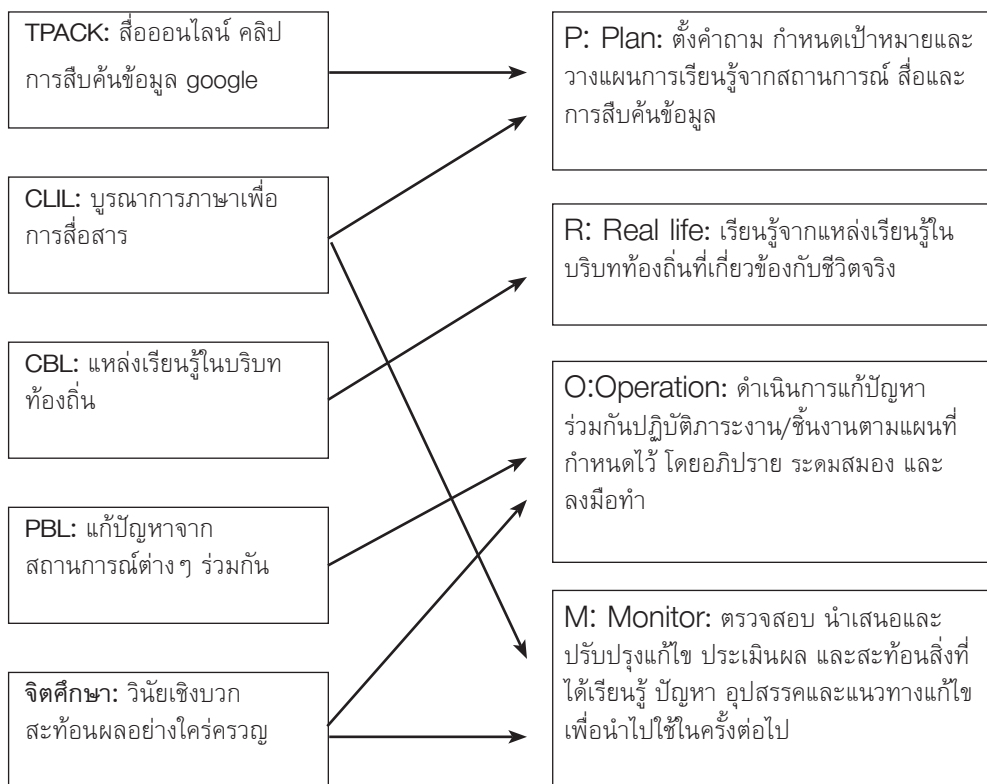
4) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) กระบวนการนี้เป็นการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนใช้ปัญหาเป็นฐาน วิธีการเรียนการสอนจะนำปัญหาหรือสถานการณ์มาเป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาความรู้ และให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการแก้ปัญหา เรียนโดยแบ่งเป็นกลุ่มย่อย การเรียนโดยการกำกับตนเอง (Self-Directed Learning) และการทำงานร่วมกันเป็นทีม (มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา, 2561: 5-6)

5) กระบวนการจิตศึกษา จิตศึกษาเป็นนวัตกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาภายใน ปัญญาภายในในที่นี้หมายถึง ความเข้าใจต่อตนเอง ต่อชีวิต ต่อโลก และจักรวาล การอยู่อย่างมีเจตจำนงอย่างมีความหมาย ทั้งต่อตนเองและสรรพสิ่ง เป็นทั้งความฉลาดทางจิตวิญญาณ และความฉลาดทางด้านอารมณ์ เมื่อนำมาใช้กับผู้เรียนด้วยกระบวนการและวิธีการจิตศึกษาจะเป็นการค่อย ๆ สร้างคุณลักษณะของปัญญาภายในมากขึ้น ผู้เรียนจะฝึกคิดเรื่องที่เป็นนามธรรม ความงาม ความดี ความจริง มิติทางวัฒนธรรม และมิติจิตวิญญาณไปสู่การมีความรักอย่างไพศาลทั้งต่อเพื่อนมนุษย์และต่อสรรพสิ่ง มีอิสระหลุดพ้นจากการบีบคั้น หรือเครื่องครอบครองทางจิตวิญญาณและทางปัญญา จนมีความสุขอันประณีต “จิตศึกษา” ประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 3 ประการคือ ความเป็นชุมชน จิตวิทยาเชิงบวก และกิจกรรมซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการฝึกฝน บัจฉัย

หนึ่งที่สำคัญของจิตศึกษา คือ การเน้นชี้ถูกและการเป็นแบบอย่าง อาจกล่าวได้ว่า การใช้จิตวิทยาเชิงบวกเป็นกรอบความคิด ความศรัทธาในความดีงามของมนุษย์ และบ่มเพาะผู้เรียนให้มีคุณค่าที่ดั่งาม ซึ่งมีอยู่แล้วให้งอกงามยิ่งขึ้น โดยปฏิบัติต่อผู้เรียนอย่างมนุษย์ที่มีคุณค่าและมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกันดังนั้น จิตศึกษา เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่จะทำให้ผู้เรียนได้ใช้พลังด้านในเพื่อแสวงหาความเข้าใจแห่งตน และความหมายของการดำรงอยู่ด้วยการดำเนินการ 3 กระบวนทัศน์ ได้แก่ การสร้างชุมชนที่มีสนามพลังด้านบวก การใช้จิตวิทยาเชิงบวก และการใช้กิจกรรมจิตศึกษา (วิเชียรไชยบัง, 2561: 21)

จากการศึกษาฐานแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยจึงสังเคราะห์เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข ดังนี้

แผนภาพ 1 ฐานแนวคิดและแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ PROM model มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นวางแผน (P: Plan) (2) ขั้นเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง (R: Real life) (3) ขั้นปฏิบัติงาน (O: Operation) (4) ขั้นตรวจสอบ ปรับปรุงและสะท้อนผล (M: Monitor) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ขั้นวางแผน (P: Plan) ครูผู้สอนร่วมกันออกแบบหน่วยการเรียนรู้ตามตัวชีวิต จากนั้นครูและนักเรียนแต่ละชั้นเรียนร่วมกันวางแผนการเรียนรู้ โดยกำหนดเป้าหมาย วิธีการเรียนรู้ ภาระงาน/ชิ้นงานและการวัดประเมินผลของระดับชั้นเรียนและของนักเรียนแต่ละคน แล้วศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องเรียนรู้จากแหล่งข้อมูล เว็บไซต์ต่างๆ เพื่อวางแผนขั้นตอนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

2) ขั้นเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง (R: Real life) นักเรียนร่วมเรียนรู้จากประสบการณ์ตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ ครูคอยตั้งคำถามเพื่อช่วยเหลือในการเรียนรู้ กำกับดูแล และสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ นักเรียนบันทึกผลการเรียนรู้

3) ขั้นปฏิบัติงาน (O: Operation) นักเรียนนำความรู้และประสบการณ์จากการเรียนรู้มาใช้ในการปฏิบัติภาระงาน/ชิ้นงานตามแผนที่กำหนดไว้ โดยร่วมกันอภิปราย ระดมสมอง และลงมือทำ

4) ขั้นตรวจสอบ ปรับปรุงและสะท้อนผล (M: Monitor) นักเรียนตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของตนเองและเพื่อน นำเสนอและปรับปรุง

แก้ไข ประเมินผลงานตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขเพื่อนำไปใช้ในการเรียนรู้ครั้งต่อไป

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขโดยผู้เชี่ยวชาญ และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข จำนวน 13 ข้อ แล้วนำแนวทางการจัดกิจกรรมเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินคุณภาพ พบว่า แบบสอบถามความพึงพอใจต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข มีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00

3. ผู้วิจัยได้จัดประชุมคณะกรรมการบริหาร คณะครูและบุคลากร เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเรื่องการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข ในวันที่ 24-25 มีนาคม 2561 เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน แล้วจึงให้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข

4. ผู้วิจัยนำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ และผลการตอบแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์พบว่า ตอบครบทุกคนทุกข้อ จากนั้นจึงได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความสอดคล้องของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขโดยผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการประเมิน	IOC
1	ความสอดคล้องของเป้าหมายการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขกับตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	1.00
2	ความสอดคล้องของการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขกับแนวคิดความรู้ด้านการบูรณาการเทคโนโลยีในการสอนเนื้อหาวิชาเฉพาะ(TPACK)	0.67
3	ความสอดคล้องของการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขกับแนวคิดแนวการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา(CLIL)	0.67
4	ความสอดคล้องของการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (CBL)	1.00
5	ความสอดคล้องของการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem – Based Learning: PBL)	1.00
6	ความสอดคล้องของการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขกับแนวคิดกระบวนการจิตศึกษา	0.67
7	ความสอดคล้องของวิธีการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขกับตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	1.00

จากตาราง 1 จะเห็นว่า ผลการประเมิน แนวคิดโรงเรียนสร้างสุขโดยผู้เชี่ยวชาญ มีค่าความคุณภาพของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม สอดคล้องระหว่าง 0.67–1.00

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขโดยผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ฐานแนวคิดที่นำมาสังเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.00	1.00	มาก
2	เป้าหมายของการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข มีความเหมาะสม	4.67	0.58	มากที่สุด
3	กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข ชั้นวางแผน มีความเหมาะสม	4.00	1.00	มาก
4	กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข ชั้นเรียนรู้ จากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง มีความเหมาะสม	4.33	1.15	มาก
5	กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข ชั้นปฏิบัติงาน มีความเหมาะสม	4.33	1.15	มาก
6	กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข ชั้นตรวจสอบ ปรับปรุงและสะท้อนผล มีความเหมาะสม	4.00	1.00	มาก

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
7	วิธีการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข มีความเหมาะสม	4.00	1.00	มาก
8	แหล่งเรียนรู้ตามบริบทในท้องถิ่นที่ใช้ในจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข มีความเหมาะสม	4.67	0.58	มากที่สุด
โดยรวม		4.25	0.90	มาก

จากตาราง 2 จะเห็นว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขโดยผู้เชี่ยวชาญมีค่าความเหมาะสมโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.90) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

พบว่า ข้อ 2 เป้าหมายของการจัดกิจกรรม และ ข้อ 8 แหล่งเรียนรู้ตามบริบทในท้องถิ่นที่ใช้ในจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาคำพึงพอใจของบุคลากรในโรงเรียนต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ท่านพึงพอใจต่อเป้าหมายการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขอยู่ในระดับ	4.76	0.43	มากที่สุด
2	ท่านพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขโดยใช้แนวคิดความรู้ด้านการบูรณาการเทคโนโลยีในการสอนเนื้อหาวิชาเฉพาะ (TPACK) อยู่ในระดับ	3.95	0.76	มาก
3	ท่านพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขโดยใช้แนวคิดแนวการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) อยู่ในระดับ	3.98	0.72	มาก
4	ท่านพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขโดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (CBL) อยู่ในระดับ	4.67	0.61	มากที่สุด
5	ท่านพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem – Based Learning: PBL) อยู่ในระดับ	4.69	0.52	มากที่สุด
6	ท่านพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขโดยใช้แนวคิดกระบวนการจิตศึกษา อยู่ในระดับ	4.21	0.47	มาก
7	ท่านพึงพอใจต่อกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข ชั้นวางแผน อยู่ในระดับ	4.19	0.55	มาก
8	ท่านพึงพอใจต่อกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข ชั้นเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง อยู่ในระดับ	4.71	0.46	มากที่สุด
9	ท่านพึงพอใจต่อกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข ชั้นปฏิบัติงาน อยู่ในระดับ	4.69	0.52	มากที่สุด

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
10	ท่านพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข ชั้นตรวจสอบ ปรับปรุงและสะท้อนผล อยู่ในระดับ	4.21	0.47	มาก
11	ท่านพึงพอใจต่อวิธีการวัดและประเมินผลการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข อยู่ในระดับ	4.19	0.55	มาก
12	ท่านพึงพอใจต่อแหล่งเรียนรู้ตามบริบทในท้องถิ่นที่ใช้ในจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข อยู่ในระดับ	4.71	0.46	มากที่สุด
13	ท่านพึงพอใจต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข อยู่ในระดับ	4.19	0.55	มาก
โดยรวม		4.40	0.63	มาก

จากตาราง 3 จะเห็นว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรในโรงเรียนต่อแนวทางการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.63) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรในโรงเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 เป้าหมายของการจัดการกิจกรรม ข้อ 4 การจัดการกิจกรรมตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขโดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (CBL) ข้อ 5 การจัดการกิจกรรมตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ข้อ 8 กระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข ชั้นเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง ข้อ 9 กระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข ชั้นปฏิบัติงาน และข้อ 12 แหล่งเรียนรู้ตามบริบทในท้องถิ่นที่ใช้ในจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข

สรุปผลการวิจัย

1. แนวคิดโรงเรียนสร้างสุข ประกอบด้วย 5 ฐานคิดคือ (1) ความรู้ด้านการบูรณาการเทคโนโลยีในการสอนเนื้อหาวิชาเฉพาะ (TPACK) (2) แนวการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) (3) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (CBL) (4) การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (PBL)

และ (5) กระบวนการจัดศึกษา โดยมีกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ PROM model มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นวางแผน (P: Plan) (2) ชั้นเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง (R: Real life) (3) ชั้นปฏิบัติงาน (O: Operation) (4) ชั้นตรวจสอบ ปรับปรุงและสะท้อนผล (M: Monitor) ซึ่งจากการประเมินคุณภาพของแนวทางการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขโดยผู้เชี่ยวชาญ มีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.90)

2. บุคลากรในโรงเรียนมีความพึงพอใจต่อแนวทางการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.55)

อภิปรายผล

1. จากการศึกษา และสังเคราะห์แนวทางการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข พบว่าแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข ประกอบด้วย 5 ฐานคิดคือ (1) ความรู้ด้านการบูรณาการเทคโนโลยีในการสอนเนื้อหาวิชาเฉพาะ (TPACK) (2) แนวการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) (3) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (CBL) (4) การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (PBL)

และ (5) กระบวนการจิตศึกษา ซึ่งเป็นแนวคิดที่พัฒนาต่อยอดมาจากแนวคิดโรงเรียนสุขภาวะ จากสถานการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบันพบว่าความสามารถในการแข่งขันของประเทศและ คุณภาพเด็กและเยาวชนไทยมีแนวโน้มลดน้อยลง ต่อเนื่องส่วนหนึ่งเกิดจากความล้มเหลวของ ระบบการศึกษาไทย จากปัญหานี้หลายภาคส่วนได้เห็นความสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ของประเทศโดยร่วมดำเนินการผ่าน “โรงเรียน” ซึ่งถือเป็นยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเยาวชนในวัยเรียนส่วนมากอยู่ในระบบ โรงเรียน จึงมีความจำเป็นต้องเสริมสร้างศักยภาพ และพัฒนาโรงเรียนให้สามารถบริหารจัดการและ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีคุณภาพได้และระบบ การศึกษาสร้างสุขผ่าน “โรงเรียนสุขภาวะ” คือ คือโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนโดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างเสริมให้ “ผู้เรียนเป็นสุข” โดยการ ปรับสภาพเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงเพิ่มพฤติกรรมสุขภาพ จัดโครงสร้างและระบบต่าง ๆ ให้โรงเรียน สภาพแวดล้อม ครอบครัว และชุมชน เป็นพื้นที่ปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาวะของผู้เรียนทั้งด้านกาย ใจ สังคม และปัญญา เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการรับการเปลี่ยนแปลงสู่โลกยุคเทคโนโลยีดิจิทัล การพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะ จะเริ่มต้นพัฒนาจากผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียน คือ ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูซึ่งต้องถือว่าเป็น “เจ้าของโรงเรียน ร่วมกัน” และมีเป้าหมายอยู่ที่ตัวนักเรียน การพัฒนาและสร้างการเปลี่ยนแปลงจึงเน้นการจัด กระบวนการทำงานให้เกิดการเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน (interactive learning) ทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้ปกครองและชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูร่วมกันพัฒนาใน 3 ประเด็นหลักคือ(1) ร่วมสร้างแผนพัฒนาโรงเรียน (School Improvement Plan: SIP) (2) ร่วมออกแบบกระบวนการทำงานในโรงเรียนให้เกิดความยั่งยืน และ (3) ร่วมเรียนรู้การทำงานเป็นทีมโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ซึ่งจากกระบวนการ

ข้างต้น โรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องคือชุมชน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร และครูจะร่วมกันพัฒนาและบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (school-based development and management: SBM) ปรับเปลี่ยนวิธีคิด จากการรอรับนโยบายและการสั่งการเป็นรับผิดชอบในการบริหารจัดการด้วยตัวเองมากขึ้น ตั้งแต่กำหนดเป้าหมายวางนโยบาย จัดสรรงบประมาณ ดำเนินการ และประเมินผลภายใต้การตัดสินใจของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน และ มุ่งเน้นการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนตามสภาพจริง (authentic school improvement) (มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา, 2561: 7-8) ทำให้ได้แนวทางที่มีคุณภาพ เห็นได้จาก การประเมินคุณภาพของแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขโดยผู้เชี่ยวชาญ มีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, $S.D. = 0.90$) ซึ่งสอดคล้องกับปริญา บริพูน (2560: 148-149) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ส่วนบุคคลเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้เรียนรู้อย่างเชี่ยวชาญ พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดและนำเสนอกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบอย่างเป็นระบบ

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า บุคลากรในโรงเรียนมีความพึงพอใจต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุขโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, $S.D. = 0.55$) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข PROM model มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นวางแผน (P: Plan) (2) ขั้นเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง (R: Real life) (3) ขั้นปฏิบัติงาน (O: Operation) (4) ขั้นตรวจสอบ ปรับปรุงและสะท้อนผล (M: Monitor) โดยร่วมกันออกแบบการเรียนรู้กำหนดเป้าหมาย วิธีการเรียนรู้ ภาระงาน/ชิ้นงานและการวัดประเมินผล แล้วร่วมเรียนรู้จากประสบการณ์ตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ เป็นการนำความรู้และ

ประสบการณ์จากการเรียนรู้มาใช้ในการปฏิบัติภาระงาน/ชิ้นงานตามแผนที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงนำเสนอปรับปรุงแก้ไข ประเมินผล และสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ ปัญหา อุปสรรคพร้อมทั้งแนวทางแก้ไขเพื่อนำไปใช้ในการเรียนรู้ครั้งต่อไปซึ่งสอดคล้องกับ PROM model ที่มาจากคำว่า งานพรอม (Prom night) เป็นงานเต็มราของนักเรียนเพื่อฉลองที่จบการศึกษา เปรียบเสมือนกับเป้าหมายสูงสุดคือความดีงาม ที่นักเรียนของโรงเรียนอนุบาลจันทรินทร์ จะได้รับเมื่อผ่านกระบวนการเรียนรู้ ตามหลักสูตรสร้างสุขของโรงเรียนดังปณิธานที่ว่า “เรียนรู้สู่มาตรฐานสากล บนฐานคิดพอเพียง เยี่ยมจันทรินทร์วิถี อย่างมีความสุข” (โรงเรียนอนุบาลจันทรินทร์, 2560: 1) ประกอบการทางโรงเรียนได้จัดประชุมและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้บุคลากรทุกคนภายใต้บริบทชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทำให้เกิดการสะท้อนกลับของครูในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความรับผิดชอบ และรู้หน้าที่ของตนเอง (กัมพล เจริญรักษ์, 2558: 43) อีกทั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาบุคลากร ที่สร้างการเปลี่ยนแปลงและเห็นผลที่ยั่งยืนในโรงเรียน โดยอาศัยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำงานร่วมกัน ด้วยสัมพันธภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กัมพล เจริญรักษ์. (2558). เรื่องเล่าเส้นทางการพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะ: โรงเรียนแห่งความสุข. *วารสารวิชาการ, 18*(2): เมษายน – มิถุนายน 2558, 38-51.
- คณะทำงานวิชาการ ภาคีเพื่อการศึกษาไทย. (2561). *เส้นทางอนาคตการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: ภาคีเพื่อการศึกษาไทย Thailand Education Partnership (TEP).
- คณะศึกษาศาสตร์. (2561). *สาระการอบรม หลักสูตรการพัฒนาครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นระยะการเข้าสู่วิชาชีพ (Induction Period) รุ่นปี พ.ศ. 2559–2560 ของเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง*. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (อัครลำเนา)
- ชวลิต ชุกก่าแพง. (2560). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 23*(2): 1-6.
- ที่ดีโดยมีค่านิยมที่มีนักเรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ นอกจากผลที่เกิดขึ้น จะส่งผลที่ดีต่อนักเรียนแล้วยังช่วยทำให้ โรงเรียนมีความเข้มแข็งและสามารถทำงานอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย (ชวลิต ชุกก่าแพง, 2560: 5)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรปรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ชุมชน สมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู และสไตล์การเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดโรงเรียนสร้างสุข ควบคู่กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และทักษะการเรียนรู้อื่นๆ ที่ต้องการพัฒนา

2.2 ควรมีการศึกษาและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

- ปริญญา ปริพุฒ. (2559). *การพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ส่วนบุคคลเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้เรียนรู้้อย่างเชี่ยวชาญ*. วิทยานิพนธ์ ป.ด. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา. (2561). *โรงเรียนสุขภาวะ: การศึกษาแบบนวัตกรรมยุคใหม่ (Healthy School)*, สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2561, จาก <http://www.ires.or.th>
- โรงเรียนอนุบาลจันทรัตน์. (2560). *รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2560*. กาศสินธุ์: โรงเรียนอนุบาลจันทรัตน์. (อัคราเสนา)
- วิเชียร ไชยบัง. (2561). *จิตศึกษากับการพัฒนาปัญญาภายใน*. พิมพ์ครั้งที่ 5. มหาสารคาม: อภิชชาติการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- Bray, B. and McClaskey, K. (2015). *Make Learning Personal*. California: Corwin.
- Stein, S. (2001). *Equipped for the Future Content Standards: What Adults Need to Know and Be Able to Do in the 21st Century*. 3rd ed. Washington, D.C.: National Institute for Literacy.
- Walker, K. (2011). *Play Matters: Investigative Learning for Preschool to Grade 2*. 2nd ed. Victoria: ACER Press.